

Právo mezinárodního obchodu – 2. seminář

JUDr. Klára Svobodová

Interpretace VÚ

- článek 7/1 – zásady interpretace
- mezinárodní povaha
- podpora jednotného použití
- dobrá víra v mezinárodním obchodu

Interpretace smlouvy

- článek 8
- úmysl strany (byl druhé straně znám nebo jí nemohl být neznám)
- význam, který by přikládala za týchž okolností rozumná osoba v tomtéž postavení
- všechny rozhodné okolnosti případu (jednání o smlouvě, praxe stran, zvyklosti, následné chování stran)

Zvyklosti a praktiky

- článek 9
- praktiky stran
- smluvní zvyklosti
- normativní zvyklosti

Praktiky stran

- individuální normy chování
- původ – chování stran
- delší časové období
- stejný typ vztahů

Praktiky stran

- vztah k VÚ – praktiky mají přednost (článek 6)
- vztah ke smlouvě
 - > smlouva nemá ustanovení o způsobu změny svého obsahu => praktiky mají přednost
 - > smlouva umožňuje svoji změnu jen v písemné formě – články 8, 29/2

Smluvní zvyklosti

- dohodnuté stranami
- včlenění do smlouvy – základ závaznosti
– vůle stran být vázán
- vztah k VÚ – přednost (článek 6)

Normativní zvyklosti

- strany zvyklost znaly nebo znát měly
- zvyklost je v mezinárodním obchodě v široké míře známá stranám smlouvy téhož druhu v příslušném obchodním odvětví
- zvyklost je zpravidla dodržována

Normativní zvyklosti

- vztah k VÚ – zvyklosti mají přednost (presumovaná vůle stran) – článek 6

Forma smlouvy

- článek 11
- zásada bezformálnosti
- vyloučení vnitrostátních předpisů týkajících se formy
- smlouva + veškeré úkony stran týkající se vytvoření, změny, zrušení smlouvy

Forma smlouvy

- výhrada k článku 11
- článek 96
- výhradu může učinit pouze stát, jehož právní řád vyžaduje pro kupní smlouvu písemnou formu nebo písemné potvrzení
- výhrada se vztahuje na formu smlouvy samotné, její změnu či zrušení dohodou stran a jakýkoli jiný projev podle části II VU
- stát může výhradu omezit jen na něco z předchozího
- výhrada se nevztahuje na jiné projevy (např. na prohlášení o odstoupení od smlouvy, oznámení vad, ale i na jednostranné prohlášení o ukončení smlouvy)

Forma smlouvy

- článek 12
- smluvní stát VÚ učinil výhradu
- jedna ze stran smlouvy má místo podnikání v tomto státě

automaticky neznamená, že smlouva **musí** mít **písemnou formu**

- => soud prostřednictvím svých kolizních norem určí právo rozhodné pro formu smlouvy – mohou nastat dvě situace :
- a) rozhodným právem je právo státu, který neučinil výhradu - článek 11, článek 29 a část II (viz výše) se použijí
 - b) rozhodným právem je právo státu, který učinil výhradu, použije se národní právo tohoto státu, pokud jde o formu kupní smlouvy

Forma smlouvy

- článek 13
- zajistit široký výklad písemné formy v souladu s moderními způsoby komunikace
- problém – co všechno zahrnout pod článek 13?
- vztah k výhradě podle článku 96 - použije se článek 13 i tehdy, pokud právo státu, který učinil výhradu, obsahuje užší definici písemné formy?

dva názory:

- a) ne - účelem výhrady je umožnit státům použít vlastní požadavky na formu - dálnopis a telegram lze použít jen tehdy, pokud ho připouští národní právo
- b) ano - požadavky národního práva na formu jsou vždycky splněny, pokud se použije telegram či dálnopis

Článek 29

- odst. 1 – potvrzuje zásadu bezformálnosti
- odst. 2 – situace, kdy smlouva obsahuje ustanovení, že může být měněna nebo ukončena jen písemně
 - > 1. věta – obecné pravidlo – takovou smlouvu lze měnit nebo ukončit jen písemně
 - > 2. věta - výjimka

Příklad

Společnost Slovak Cement a.s., se sídlem a místem podnikání na území SR a společnost Bauder s.r.o., se sídlem a místem podnikání na území ČR uzavřely smlouvu o dodávce 178 tun cementu pro stavby společnosti Bauder. Ve smlouvě byly obsaženy následující, pro nás zajímavé podmínky:

Veškeré změny či doplňky této smlouvy budou učiněny pouze písemně.

Zboží bude dodáno vždy poslední den každého měsíce v dodávkách nejvýše 10 tun. Vyšší dodávky nebudou akceptovány.

Příklad

Společnost Slovak plnila po dobu dvou měsíců přesně dle smlouvy. Po dvou měsících následoval telefon ze společnosti Slovak, v němž pracovník požadoval prodloužení doby dodání do 3. následujícího měsíce vzhledem k výluce na železnici SR. Z české strany neobdržel sice potvrzení, nicméně dalších osm dodávek nebylo doručeno do posledního dne měsíce, ale skutečně až třetího dne měsíce následujícího. U deváté zásilky nastaly problémy. Jednak zjistila společnost Bauder, že již použitý cement nemá ty vlastnosti, které byly předpokládány. Rozborem u deváté zásilky byly zjištěny kvalitativní vady odporující dohodě. Společnost Bauder zastavila platby a chce odstoupit od celého plnění.

Příklad

Posud' tvrzení společnosti Bauder o tom, že jednou z vad plnění, porušením smlouvy, je pravidelné pozdní dodání zboží. Společnost Slovak se brání, že došlo ke změně smlouvy tím, že společnost Bauder nepopřela její návrh. To společnost Bauder odmítá s odkazem na doložku o písemné změně smlouvy. Kdo má pravdu, odůvodni.

Vznik smlouvy

- Část II -> možnost výhrady (článek 92)
- základní koncepce - vzájemně si korespondující úkony stran (nabídka, přijetí)

Nabídka

- články 14 – 17
- nutné náležitosti podle VÚ
 - 1) určitost personální
 - 2) určitost obsahová – označení zboží, stanovení množství
 - 3) projev vůle navrhovatele být vázán v případě přijetí
 - 4) kupní cena nebo ustanovení umožňující její určení
- > problém vztahu k článku 55 VÚ

Nabídka

- časové vymezení
- nabídka působí od doby, kdy dojde osobě, které je určena (článek 15/1 + článek 24 – zásada dojití pro část II)
- doba vázanosti nabídkou (článek 18/2)
 - > doba, kterou navrhovatel určil
 - > doba rozumná (okolnosti obchodu včetně rychlosti komunikačních prostředků)
 - > ústní nabídka musí být přijata ihned (x z okolností vyplývá něco jiného)

Nabídka

- zrušení – článek 15/2
- odvolání – článek 16
- nepřípustnost odvolání
- > z nabídky vyplývá její neodvolatelnost (lhůta pro přijetí, jiný způsob)
- > osoba, která byla nabídka určena, mohla důvodně spoléhat na její neodvolatelnost + jednání
- zánik – odmítnutí, uplynutí doby pro přijetí, protinávrh (články 17, 18/2, 19/1)

Přijetí nabídky

- projev vůle nebo ekvivalentní jednání či nečinnost – musí vyjadřovat souhlas s nabídkou
- přijetí nemusí být ve stejné formě jako nabídka
- návrhovaatel může stanovit formu přijetí, praktiky, zvyklosti
- mlčení či nečinnost samy o sobě nejsou souhlasem (x článek 6, praktiky, dohodnutá zvyklost)
- prohlášením
- jiným jednáním naznačujícím souhlas (článek 18 odst. 3)

Pozdní přijetí

- článek 21

-> odst. 1

Navrhovatel v nabídce stanovil, že musí být přijata do 31.10.2007. Adresát odešle dopis s přijetím až 31.10.2007, takže navrhovateli dojde až 2.11. Navrhovatel má 2 možnosti. Nechce být smlouvou vázán, neudělá nic. Chce být vázán, informuje druhou stranu.

Problém – kdy se přijetí stane účinným?

Pozdní přijetí

-> odst. 2

Adresát odešle přijetí už 21.10.2007, ale kvůli problému s poštou dojde až 3.11. Navrhovatel má dvě možnosti. Chce být smlouvou vázán, neudělá nic. Nechce být vázán, vyrozumí druhou stranu.

Modifikované přijetí

- článek 19
 - > odst. 1 – klasické pravidlo (*mirror image rule*)
 - > odst. 2 – modifikované přijetí
 - > odst. 3 – demonstrativní výčet – co je podstatná změna nabídky

Přijetí nabídky

- zpětvzetí přijetí – článek 22
- účinnost přijetí – okamžikem dojití návrhovateli

Uzavření smlouvy = v okamžiku, kdy se přijetí stalo účinným

Standardizované způsoby uzavírání smluv

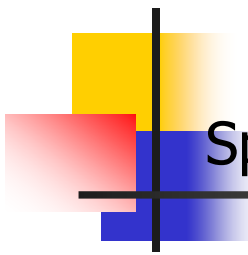
- obchodní podmínky
 - = předem zpracované, písemné, standardizované texty termínů, které lze použít pro neurčité množství podobných obchodních operací
- formulářové smlouvy

Obchodní podmínky a VÚ

- včlenění obchodních podmínek do smlouvy
- VÚ neobsahuje žádné výslovné pravidlo
- v rámci obecných pravidel o uzavírání smluv
- včlenění obchodních podmínek
- > v rámci nabídky a jejího přijetí
- včleňovací klauzule
- podmínky přiloženy k návrhu, otištěny na jeho zadní straně
- odkaz na obecně známé obchodní podmínky

Bitva forem

Společnost Alex GmbH. se sídlem a místem podnikání v Německu zaslala společnosti Seneko, a.s. s místem podnikání v obchodní zóně Brno – jih nabídku na uzavření smlouvy. Předmětem smlouvy byla objednávka 50 kusů motorových pil tak, jak je spolu s cenou uváděl katalog společnosti Seneko. Na formuláři objednávky, ještě před podpisem, byla následující doložka: **„Nedílnou součástí této objednávky jsou obchodní podmínky společnosti Alex. Společnost Alex obchoduje jen na základě svých obchodních podmínek.“** Podmínky byly ke smlouvě přiloženy. Společnost Seneko ve lhůtě tří dnů potvrdila objednávku doporučeným dopisem. V dopise byla před podpisem věta: **„Společnost Seneko obchoduje jen na základě svých obchodních podmínek. Tyto jsou nedílnou součástí smlouvy“**. Podmínky byly rovněž ke smlouvě přiloženy. Mezi podmínkami ovšem existují některé podstatné rozdíly. Společnost Seneko zboží v termínu připravila, společnost Alex převzala bez výhrad. Kupní cena byla zaplacená.

Vznikla tady platná smlouva? Pokud ano, jaký je její obsah?

Bitva forem

- prodávající i kupující při uzavírání smlouvy použijí své obchodní podmínky, jejichž ustanovení si odporují
- dvě základní otázky:
 - > vznikla smlouva?
 - > jaký je její obsah?

Bitva forem

- dvě možná řešení bitvy forem
 - 1) tzv. last shot doctrine
 - 2) tzv. knock – out rule

Bitva forem a VÚ

- několik přístupů:
 - 1) bitva forem jako vnitřní mezera VÚ
 - > řešení podle obecných zásad
 - > řešení podle MPS fora
 - 2) implicitní vyloučení článku 19
 - 3) řešení na základě článku 19

??? Příklad

Společnost Teak se sídlem v Portugalsku dováží pro své evropské odběratele ze Singapuru exotické dřevo. Česká společnost Interiéry, s.r.o. potřebovala pro jednu ze svých zakázek 150m³ teakového dřeva. Na jednání, která probíhala v Praze společnost Teak uzavřela s Interiéry, s.r.o. smlouvu. V průběhu jednání česká společnost předala Teak svůj návrh včetně obchodních podmínek, které obsahovaly dodatek, že tato společnost obchoduje pouze na základě svých obchodních podmínek. Obchodní podmínky neobsahovaly žádnou procesní doložku. Společnost Teak vyjádřila svůj souhlas s tím, že se použijí její obchodní podmínky. Ty ovšem obsahovaly rozhodčí doložku ve prospěch stálého rozhodčího soudu v Lisabonu. Tuto skutečnost však jak portugalská, tak česká společnost přešly bez povšimnutí. Dodávka dřeva byla realizována. Kupní cena zaplácena.

Kde by se řešil případný spor mezi stranami?

??? Příklad

Ve smlouvě na dodávku hutní oceli mezi českou a rakouskou společností je platná inkorporace dodacích podmínek a odkaz na Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT. Sestavte hierarchii použitelných pravidel určující práva a povinnosti stran.

??? Příklad

Firma ABC Compact se sídlem v italské Padově a firma Murphy, Ltd. založená ve Velké Británii a mající sídlo i místo podnikání v České republice uzavřely rámcovou smlouvu. Dle ní měla firma ABC jednak provádět průzkum a další marketingovou činnost na území Itálie pro firmu Murphy. Zejména od ní měla na svůj účet a svým jménem odebírat různé průmyslové zboží vymezené v příloze rámcové smlouvy. Konkrétní dílčí smlouvy měly být uzavírány zjednodušenou formou (mailovou objednávkou obsahující jen typ a množství výrobku), neboť většina ustanovení týkající se koupě a prodeje již byla uvedena v rámcové smlouvě. V rámcové smlouvě byly obsaženy následující, pro nás zajímavá ustanovení:

??? Příklad

- *Kupující je povinen zboží ihned, nejpozději však do tří pracovních dnů po dojetí do jeho skladu v Padově, prohlédnout. Vady kvantitativní budou sepsány za přítomnosti notáře. Tento zápis bude nejpozději do pěti dnů po prohlídce zaslán doporučeně prodávajícímu. Další vady, které nelze zjistit při běžné kontrole, je možné reklamovat do jednoho roku od převzetí.*
- ***Jakákoli odchylka od této smlouvy, sjednané písemně, je možná jen písemnou formou.***

Zboží bylo pravidelně dodáváno po dobu cca 3 let. Vždy, když se objevil problém s množstvím či kvalitou, byla reklamace vyřízena kladně, a to i když došlo k prodlevě s prohlídkou či zasláním zápisu. Nikdy nedošlo ani k sepsání notářského zápisu. Vždy byl zaslán dokument sepsaný kupujícím. Přesto byla reklamace vždy kladně vyřízena a nikdy prodávající nic nenamítal.

??? Příklad

Po uvedených třech letech spolupráce mezi stranami nastal závažný zádrhel. U jedné zásilky došlo k následující situaci. Kupující převzal zboží a ponechal jej ve skladu. Po cca dvou týdnech provedl množství kontrolu a zjistil, že množství neodpovídá. Reklamoval doporučeným dopisem, kdy opět vady sepsal sám. Současně snížil kupní cenu.

Na uvedené reklamace prodávající sdělil následující:

Pokud jde o vady množství, reklamace je v rozporu se smlouvou, neboť ta předvídá postup a lhůty, které nebyly v souladu se smlouvou. Smlouva může být měněna jen písemně.

??? Příklad

Prodávající, společnost zřízená dle maďarského práva (místo podnikání na území Nizozemí) a kupující, společnost zřízená dle českého práva (místo, sídlo podnikání na území ČR) uzavřeli smlouvu o postupných dodávkách zboží (ošacení). Při kontraktaci (mezi nepřítomnými) se objevily vedle základní nabídky i obchodní podmínky prodávajícího. V základní smlouvě **na ně nebyl odkaz**, nicméně byly **přiloženy** k nabídce. V těchto podmínkách byla mimo jiné následující ustanovení:

- Tato smlouva se řídí **nizozemským právem** v platném znění. Příslušným pro řešení sporů je **nizozemský soud** určený dle místa sídla prodávajícího.

V **základní smlouvě** bylo obsaženo ustanovení o řešení sporů (Veškeré spory z této smlouvy budou řešeny u **RS při HK a AK ČR**). Rovněž zde byla doložka o **volbě českého práva**.

???

Příklad

Stejné zadání jako v předchozím případě,
ale s tím rozdílem, že ve smlouvě byla
včleňovací doložka.

??? Příklad

Ve smlouvě nebyla včleňovací doložka, ale obchodní podmínky byly na zadní straně (přiloženy) a obsahovaly řadu podstatných ustanovení, např. reklamační režim. Kupující podle toho určitou dobu postupoval (3x a víc) a prodávající neměl námítky. Proávající potom namítá, že podmínky nebyly součástí smlouvy.

??? Příklad

Výrobce záchranných vest DrownSave s. r. o. se sídlem v Ostravě zjistil, že francouzská loďařská společnost DeepDip, S. A. hledá dodavatele záchranných vest. Zaslala společnosti DeepDip, S. A. svoje katalogy.

Za 2 týdny po zaslání katalogů dorazila prostřednictvím kurýra společnosti DrownSave s. r. o. písemná objednávka na dodání 10.000 ks záchranných vest. Součástí této objednávky byly i obchodní podmínky. V souladu s těmito obchodními podmínkami, které byly včleněny do nabídky, byly reklamační lhůty pro uplatnění vad zjevných konkretizovány na 20 dnů od dodání zboží.

???

Příklad

Součástí nabídky byla mj. i tato doložka:

Veškerá komunikace mezi stranami bude probíhat písemnou formou.

??? Příklad

Společnost DrowSave s. r. o. objednávku akceptovala e-mailem. Vedení DrowSave, s. r. o. posléze zjistilo, že reklamační lhůta obsažená v původním návrhu je nepřiměřeně. Proto DeepDip, S. A. zaslala e-mail, v němž navrhovala změnu smlouvy s tím, že pro vady zjevné se zkracuje lhůta pro reklamaci na 5 dnů od dodání zboží. Francouzský objednatel již nijak nereagoval.

Záchranné vesty byly dodány 28. 11. 2004, přičemž v průvodním dopisu faktury byla uvedena (v souladu s dřívějším e-mailem) lhůta pro uplatnění zjevných vad 5 dnů. Při kontrole, která proběhla 2. 12. 2004, zaměstnanci francouzské společnosti zjistili, že vesty jsou sice z materiálu, který byl specifikován ve smlouvě, ale nejsou oranžové, které byly objednány, ale žluté. Navíc nejsou vybaveny uzávěrem, který umožňuje jejich naplnění z bombičky se stlačeným vzduchem (jak bylo uvedeno v objednávce), ale je nutné je nafukovat ústy.

??? Příklad

DeepDip, S. A. vesty reklamovala emailem z 15. 12. 2004. Společnost DrownSave, s. r. o. reagovala prohlášením, že jednak reklamace prostřednictvím emailu není relevantní, navíc DeepDip, S. A. podle ní nedodržela sjednanou reklamační lhůtu.

Francouzská společnost reagovala tak, že nezaplatila kupní cenu a zboží odeslala zpět společnosti DrownSave, s. r. o. s tím, že kupní smlouva mezi nimi nikdy nevznikla, neboť ze strany DrownSave, s. r. o. nedošlo k platné akceptaci smlouvy.

??? Příklad

Popište právní režim uzavření smlouvy, platnosti změny smlouvy na základě pozměňovacího návrhu; zvláště se přitom věnujte otázce formy.